סבר לה כרבי יוםי הגלילי יידאמר אפשר

לצמצם בידי שמים וכל שכן בידי אדם נימא

כתנאי נמצא מכוון בין שתי עיירות לא היו

עורפין ר' אליעזר אומר שתיהן מביאות שתי

עגלות מאי לאו בהא קמיפלגי דתנא קמא

סבר אי אפשר לצמצם ורבי אליעזר סבר

אפשר לצמצם ותיםברא אי קסבר תנא קמא

אי אפשר לצמצם אמאי לא היו עורפים

יביאו עגלה אחת בשותפות ויתנו אלא

יו להני תנאי דכולי עלמא אפשר לצמצם

והכא בקרובה ולא קרובות קמיפלגי דתנא

קמא סבר קרובה ולא קרובות ורבי אליעזר

סבר קרובה ואפי' קרובות מאי הוי עלה אמר

רב חייא בר אבין אמר רב עמרם תנא נמצא

מכוון בין שתי עיירות ר' אליעזר אומר שתיהז

מביאות שתי עגלות וחכמים אומרים "יביאו

עגלה אחת בשותפות ויתנו מאי קסברי רבנן

אי קסברי רבנן דאפשר לצמצם וקרובה ואפי'

קרובות לייתי תרתי ואי קרובה ולא קרובות

אפי' חדא לא לייתי אלא לאו שמע מינה

קסברי רבגן אי אפשר לצמצם ואפילו בידי

אדם שמע מינה: ר' מרפון אומר פ [הכהן]

בורר לו את היפה: מאי מעמא דרבי מרפון

, קא סבר ההוא דבריא נפק ברישא: ר' עקיבא

אומר משמנין כו': אמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן הכהן ינוטל ¤ כחושה אמר ליה

רבי חייא בר אבא לרבי יוחנן והא אנן משמנין

ביניהן תנן אמר ליה יו יעד דאכלת כפנייתא

בבבל תרגימנא מסיפא דקתני סיפא מת אחד

מהן רבי מרפון אומר יחלוקו ר' עקיבא אומר

המוציא מחבירו עליו הראיה ואי סלקא דעתך

משמנין ביניהן דכי הדדי פליגי 6 הכי נמי

ליפלגי גבי הדדי אלא מאי משמנין שומן

יהא ביניהן דאמר ליה לכהן אייתי ראיה

דבכור הוא ושקיל: והשני ירעה עד שיםתאב

וחייב במתנות ורבי יוםי פומר: מאי מעמא

דרבי מאיר אמר ר' יוחנן הואיל וכהן בא עליו

משני צדדין דאמר ליה אי בכור הוא כוליה

דידי הוא אי לא בכור הוא הב לי מתנות

מיניה ור' יוםי מאי מעמא אמר רבא יעשו

שאינו זוכה כזוכה ואע"ג דלא ממא לידיה

ס כמאן דממא לידיה וזבניה לישראל במומיה

א"ר אלעזר הכל מודים בספק בכור שאין

ם חליפין ביד כהן שחייב במתנות הכל מודים

מאן ר' יוםי פשימא עד כאן לא קא פמר

ר' יוםי התם אלא דחליפין ביד כהן דעשו

שאינו זוכה כזוכה אבל אין חליפין ביד

כהן לא מהו דתימא מעמא דרבי יוםי

דקסבר דאי מחייבת ליה במתנות אתי ליה

לידי גיזה ועבודה אע"ג דאין חליפין ביד כהן

ם קא משמע לן ומי מצית אמרת הכי ₪ והתני סיפא שהיה רבי יוסי אומר

מסורת הש"ם

ממ א מיי׳ פ״ט מהל׳ רולח הל״ח: הכ"ח: ב ב מיי' פ"ה מהל' בכורות הל' א טוש"ע יו"ד סי' שיח סעי' א:

רבינו גרשום סבר לה כר' יוסי. ואכתי לרבא לא ידעינן דתנא קמא . סבר אי אפשר לצמצם והוייז . אם כן לא סגיא דלא הווייא חדא קרובה: יביאו עגלה אחת לשוחפות ויחוו. את אחת בשחתפות ריתנו. אם אני הקרובה תבא העגלה עלי ואם חברתי הקרובה תבא עליה: מאי הוי עלה. :לרבנז אפשר או אי אפשר . אלא ש״מ אי אפשר לצמצם אלא שינואי אפשר לצמצם קסבר ומשום הכי יביאו אחת ויתנו כדאמרן: אמר ר' חייא משמיה דר' יוחנן משמנין דאמר ר' עקיבא היינו שישמו איזה הוא הכחוש מז האחד ויטול הכחוש מן האווו ויטוק הכהן הכחוש בלבד: א״ל ר׳ חייא לר׳ יוחנן. בשעה שלמד זה הלכה ממנו: והא אנן משמנין תנן. דמשמע שיחלקו העלוי בשוה: כפנייתא. תמרים רעים: מסיפא. מדוקיא דסיפא המוציא מחבירו ע״ה דאי ס"ד משמנין ביניהן לחלוק הכל בשוה בסיפא נמי ליפלגו בשוה: אלא מאי משמנין. שמן יהא ביניהן, כלומר דסבירא ליה יר׳ עקיבא דיד כהן על התחתונה דשמין כחוש יהשומז שחברו מוטב מזה הוא ביניהן ואמר לו ישראל הוא ביניהן ואמר לו ישראל אייתי ראיה דהאי בכור ושקול ואי לא לית לך תו מידי: מ"ט דר' מאיר. דמחייב במתנות. f) לר' עקיבא לא צריך למיבעי מ"ט מחייב משום דכיון דינו שיהא חייב במתנות הואיל ואסתאב ליה אלא לר' מאיר דלא מצריך ליה ליסתאב אמאי מחייב במתנות הא אכתי יש לו דין בכור עליו: אמר ר' יוחנן הואיל וכהן . בא עליו מב׳ צדדין כו׳. ומשום הכי אפי׳ לא נסתאב דכתיב בהו מ״ט דר׳ עקיבא ומתרצי נמי לטעמיה הואיל ובא עליו כהן כו': עשו את שאינו זוכה בו כהן שהוא ביד ישראל שפטור שהוא ביד כהן שפטור ואע"ג דלא זכה ביה באידך . שויוה רבנז כמאז דזכה ביה וחשוב כמו שמכרו לישראל בכור במומו בשביל זה שזכה בו כהן לעצמו נמצא שחליפיו דאותו של ישראל הוא ביד כהן ומכר לו הכל הגוף והמתנות הילכך פוטר ר' יוסי: הכל מודים ביד כהן. כגון ספק זכר ונקבה דאין כאן לכהן כלום אותו ודאי חייב במתנות: מהו דתימא טעמא דר יוסי. לאו משום חליפין אלא משום דאי מחייבת ליה במתנות סבר חולין

א) דברי רבינו אינו מובן דהלא נחלקו ולד״ה השני ירעה עד שיסתאב ול״ע. ללמלם אותו שקדם הוי עשירי אפי׳ ישתוק בו והוה ליה כאילו קרא לעשירי עשירי ולחחד עשר עשירי דחין חחד עשר קדוש שלח נעקר שם עשירי ממנו וכן בההיא דסוף פ"ב דחולין (דף לח:) דתחת אמו פרט ליתום דאוקימנא בזה פירש למיתה וזה פירש לחיים וכן בפרק

בהמה המקשה (חולין דף ע.) גבי הא דבעי רבא הלכו באיברים אחר הרוב ויש לדחות ההיא דלקמן בפרק בתרא (דף ס:) דאפילו סבר אי אפשר לנמצם כיון דאין יכול להכיר אי זה קדם משהו לחבירו ונתכוין לקרות שניהם עשירי ובבת אחת קראם לא דמי לקרא לעשירי עשירי ואח״כ לאחד עשר עשירי ובסמוך דקאמר התם דכל בבת אחת תרוייהו קדשי לאו ממש בבת אחת בנמנום אלא כדפרשינן ומיהו קשה דבעירובין פרק מי שהוליאוהו (דף נ.) ובפ"ב דקדושין (דף נא.) פריך מהא דינאו שנים בעשירי לרבה דאמר כל שאינו בזה אחר זה אפי׳ בבת אחת אינו ומשמע דקשה ליה דהוה לן למימר דכיון דבוה אחר זה אין מח האחרון קדוש בבת אחת לא יהא הדוש לא זה ולא זה כמו מהדש אשה ואחותה והיאך יכול להיות זה שוש דל קריאת שם דידיה מהכא כיון דאי חפשר לנמנס וממה נפשך עשירי מאליו קדוש וי"ל דמבתרא פריך היאך הוא (ה) הקדוש כיוןי דאינו

קדוש אלא מחמת דיבורו: אראבלת כפנייתא כבבל פירש תרגימנא.

בקונטרס בעוד י שהייתה אוכל תמרים בבבל ומעדן את עלמך טרחנו ליישבה וכן פירש רבינו שמוחל בפ׳ בית כול (ב״ב דף קו:) וקשה דהוה ליה למנקט תמרים דכפנייתה הוא לשון גריעותא כדאמר בריש בכל מערבין (עירובין דף כח:) דכפניות אין ניקחות בכסף מעשר אלא אומר דה"פ מוטב שיהיה לך להיות אצלי ולטרוח בהלכה ולפרשה משהייתה חוכל כפניות בככל 6: עשו את שאינו זוכה בזובה. הא דאמר בסוף כל הגט (גיטין דף ל.) גבי מלוה מעות את הכהן ואת הלוי להיות מפריש עליהם מחלקם הא מני ר"י דאמר עשו את שאינו זוכה כזוכה ארבי יוסי דהכא קאי דכולה חד טעמא הוא דהתם נמי חליפיו ביד כהן שהרי נתן לו המעות ולא קאי יו אדרבי יוסי בפ׳ שנים אוחזין (ב"מ דף יב.) גבי השוכר את הפועל ילקט בנו אחריו דמפרש התם טעמה דר׳ יוסי משום דעשו שאינו זוכה כזוכה דהתם טעמא אחרינא יקו משום תקנת עניים כדמפר׳ התם עניים גופייהו ניחא להו וכו׳ והשתא למאי יש דפריך לא קשה מידי בהת דפסיק שמותל כר׳ יוסי בההית דשנים אוחזין ובגיטין לא בעי לאוקמי מתני׳ דהתם ^ס כר׳ יוםי אלא אמרי׳ לא מוקמינן לה כיחידאה שמא דלא סבר לה כר׳ יוסי בגיטין:

סבר לה כר' יוסי הגלילי. וקא מיבעיא לן לרבון: אי אפשר לאמלס. הילכך לא היו עורפין דכל אחת אומרת אני איני קרובה: אפשר ללמלס. וקרובה אפילו קרובות: ויסנו. כדפרשינן לעילף: דכולי עלמה הפשר ללמלם. דכרבי יוסי הגלילי סבירה להו: מחי

הוי עלה. אליבא דרבנן: שתי עגלות. דאפשר ללמלם וקרובה אפי׳ קרובות: לייםי סרסי. דהא לא מלי לאתנויי דהת שתיהן שוות: ה"ה ללמלם. הילכך מצו לאתנויי: ההוא דבריא נפק ברישת. דמרוב בריחותו קדם חת אחיו: הכהן נועל כחוש. לרבי עקיבה: והה משמנים הנן. דמשמע מה שיפה (כ) עו השור מחבירו ואותן דמים יחלוקו: אדאכלת כפניאתא בבבל. בעוד שהייתה אוכל תמרים בבבל ומעדן יו עלמך: סרגימנא. להאי מילתא דר׳ עקיבא ודייקנא לה מחיחה: דכי הדדי פליגי. דלתרוייהו יהא חלק בשניהם ה"נ יחלוקו את החי: שומן יהא ביניהן. מה שאחד שמן יפה מחבירו יהא מוטל ביניהם ועליו יבאו לדין ויטעון ישראל לכהן אייתי ראיה כו' כי היכי דסבר ר' עקיבא בסיפא המוליא מחבירו עליו הרחיה: מחי טעמה דר"מ. דקתני סתמא דמתני' חייב במתנות: אי בכור הוא כוליה דידי. והאי דשקיל אנא הוי חולין ומהדרנא יאו לך ניהלך ושקילנא מתנות מיניה: עשו שאינו זוכה כזוכה. אני"פ שלא זכה כהן בהאיך דהא לא מטא לידיה מעולם עשאוהו כאילו זכה בו הואיל ומעיקרא הוה שייכא ביה יד כהן דשמח דידיה ים נינהו שויוה רבנן כמאן דמטא לידיה לשום בכורה: וזבין ליה לישראל במומיה. והדר שקליה לאידך חילופיה ובכור שמכרו כהן לישראל פטור מן המתנות דאיתקש ללבי ואיל (ג) בפרקא קמא (לעיל דף יב.): בספק בכור ו) שחין יגן חליפין ביד כהן. שלא נטל כלום תחתיו כגון דקתני מתני׳ [יז:] זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום והאי זכר ספק בכור הוא שמא יצאה נהבה תחלה וירעה ויאכל במומו לבעלים: שחייב במתנות. דהכא ליכא למימר עשאוהו כמי שמכרו כהן לישראל דהא לא (ד) בא ים בחליפין ליד כהן כלום: אי מחייבת ליה. לספק בכור במתנות אתי למימר חולין גמור הוא ואתי למישרי בגיזה ועבודה: ומי מלים אמרת. דטעמא דרבי יוסי משום גיזה ועבודה הוא: יו בספק מעשר. כגון שקפן אחד מן המעושרין לתוכם דאמרינן בפ"ב (לקמן דף נח:) כולם ירעו עד שיסתאבו ויאכלו במומן לבעלים. ספק מעשר אין כהן בא עליו משני לדדין דאם מעשר הוא אין לכהן חלק בו דמעשר קרב שלמים ונאכל לבעלים: ומי מצים אמרם הכי. דטעמא דרבי מאיר משום שלא תשתכח תורת מתנות: ולעיל ט. יבמות יט. כח. ה) [כפיד ט., יבחות יט. כח.
שבועות לב.], ב) [ב"ב קו:],
ג) ב"ת יב: גיטין ל., ד) [יו:
ד"ה אפשר לצחצם ולתדודן,
ק) צ"ל שהיית, ו) שלא בל חליפיו ליד נ״ה, ז) מכאן שייך לע"ב, **ח**) לבעלים הס"ד ואח"כ מה"ד ספק מעשר אין כהן נ"ק, **ע**) נ"ל דדל קריאת השם דידיה כו' ללמלם ממה נפשך כו', י) דאי אפשר ללמלם אינו קרוש ל"ק, כ') ל"ל שהיית, ל) [ובערוך ערך כפנת פירש פירי של תמר שאינו מתבשל לעולם],

הגהות הב"ח

(A) גמ' הכא נמי ליפלגו: (ב) רש"י ד"ה והא משמנין וכו׳ שיפה השומן מחבירו ולומן: (ג) ד"ה וזנין וכו׳ לצני ולול בפירקין דף טו הס"ד: (ד) ד"ה שחייב וכו׳ דסת לל באו חליפיו: (ה) תום' (כדף הקודם) ד״ה לפשר וכו' הוא קדוש כיון דאי אפשר לצמצם אינו

מוסף רש"י

עד דאכלת כפנייתא. תמרים בבכל שהיית מעדן עצמך ולא היית עוסק בתורה ומקנתרו היה (רשב"ם ב"ב קוב. עשו שאינו זוכה קוב. נמקומות הרבה מפני תקנה עשו כן, לר' יוסי בהניזקין (גיטין נט:) עני המנקף ברחש הזית ומלודות חיות ועופות ומליחת חרש, ובבכורות (כאן) כל שחליפיו ביד כהן פטור מן המתנות, ביד בהן פטור מן המתנות, ובגמרא דשנים אוחזין (ב"מ יב.) השוכר את הפועל ילקט בנו אחריו. דאע"פ שאיו זכיה כם מגורא, זמע פ שמין וכיים לקטן עשאוהו כזוכה, ובכולן יש לומר מפני תקנה עשו

שימה מקובצת

אלא דכו״ע להני תנאי יון אלא דכר״ע להני תנאי אפשר: נון אומר הכהן בורר: גון כחוש אות ה' נמחק: דון א״ל אדאכלת כפנייתא אמרי׳ לא מוקמינו:

 ז'ל אדאככת כפנייתא
 בבבל תרגימנא אנן הכא
 מסיפא: קו לידיה דכהן
 שוינהו רבנן כמאן כר
 וזבניה ניהליה לישראל:
 ח חליפיו ביד וכצ"ל לקמן . . בסמוך: ז] כהן נמי: ק] הכי בסמון. ט כחן נכו. יש חכב והא תני: טן השור האחד מחבירו: ין ומעדן את עצמך: יוֹן ומהדרנא ליה ניהלך: יכן דידיה הוא שויוה תיבת נינהו נמחק: יגן שאין חליפיו ביד כהן שלא נטל חליפיו ביד כהן שלא נטל כהן כלום תחתיו כגון מתני דקתני זכר: יון בחליפיו ליד: עון אין ס"א האחד עשר קדוש: עון זה דדל קריאת: יון קאי אר' יוסי דבפ': יקן אחרינא הוא